

OROSZ VILÁG LEMBERGBEN.

Krakó, január 8. A Csasz a lebergi viszonyokról újabb részleteket közöl, amelyeket a lap kerülő úton megbízható helyről kapott. E szerint egyre több orosz hivatalnok és kereskedő érkezik Kiewből és más orosz városból Lembergbe. A kávéházakban élénk élet van. Az iskolák és a lengyel városi színház zárva vannak. A hivatalnoki fizetések kiutalhatása céljából a galíciai Országos Bank 60,000 koronát előlegezett a tartományi bizottságnak. Az említett bankon kívül még a Galíciai Jelzálogbank és a Galíciai Iparbank működnek. Szénhiány következtében a vilamos közúti vasút és a gázgyár üzemét korlátozzák.

Halálra ítélték Essad pasát.

Szófia, január 8. Essad pasa helyzete annyira kritikus, hogy legutóbbi veresége után kénytelen volt feleségét Olaszországban biztonságba helyezni. Az albán nemzeti komité halálra ítélte Essad pasát, s barátai attól tartanak, hogy nem fogja kikerülni sorát.

Hír Belgrád bombázásáról.

Bécs, január 8. A berlini *Deutsche Tageszeitung* jelenti: Párisba távirat érkezett Nisből azzal a hírral, hogy az osztrák-magyar tüzérség január 3-ikán bombázta Belgrádot. Párisban ez a jelentés meglepetést keltett, mert hivatalos szerbiai közlések megelőzőleg úgy szölk, hogy az osztrák-magyar sereg legalább a legközelebbi időben nem is gondolhat offenzívára Szerbia ellen.

Beszélgetés Sarkoticsz tábornokkal.

Szerajevóból jelenti tudósítónk: Sarkotics István gyalogsági tábornok, Bosznia és Hercegovina tartományi főnöke ő excellenciája szerdán délután öt órakor automobilos körutjáról visszatérve, a konakban fogadott. Keleti szőnyegekkel csaknem teljesen elborított, ragyogó berendezésű dolgozó szobában találkoztam ő excellenciájával. Sarkotics tábornok magas, szikár, őszbajuszu és mosolygó kedves ur. Szívesen érdeklődött jövetelem céljáról. Megkértem, hogy programjáról és látogatásainál eszközölt benyomásairól szólnon néhány szót.

— Legfelségesebb uram, — mondotta a tábornok, — kirendelt erre a helyre. Örömmel jöttem és kedvvel teljesítem parancsát. Új ember vagyok itt, új viszonyok közepette, még nem ismernek és előttem is ismeretlen az itteni helyzet. Szándékaim az ország legjobb érdekeit szolgálják és dolgozni fogok a tartomány nyugalmaért és fellendüléseért. Ma nem itt dől el a kérdés, ma fegyverek mérkőznek az ország békéjéért, a szó azoké és csak azután lehet belső ügyekről beszélni. Programom a béke és haladás és azt tartom, hogy a legjobb politika az, amely a politikától mentes. Már nem vagyok ifju, életem a hadseregé volt. Láttam és tapasztaltam sokat és elmondhatom, hogy olykor a mellettem állott közlegénytől is tanultam. Tanulni fogok ismét és dolgozni a legfőbb hadurért, a király és a császárért és szeretett hazánkért. Munkám friss erőben talál, amit emberi erővel elbírok, feláldozom. Hiszem és remélem, hogy sikerrel, közmegnyugvásra fogok működni. Bizom fegyvereink dicsőségében és győzelmében, mert igaz ügyért, igaz nép küzd a harctereken.

Lengyelek Bécsben.

A Bécsbe menekült lengyelekről külön cikket ígértem. Hogy az ígértet ne csak szép szó legyen: ime!

Már említettem, hogy egymagában Bécsben körülbelül 200.000 menekült lengyel él. Ezek természetesen csekély kivétellel mind hadisegélyben részesülnek. Január hónapra például két és fél millió koronát irányoztak elő erre a célra. Mint a mi hadba vonultjaink családtagjai, ők is 70 fillért kapnak naponként és fejenként. Nevetségesen csekély összegnek látszik ez, ha elgondoljuk, hogy ebből Bécsben kell megélni, amely békés időben sem tartozik az olcsó városok közé, hát még most! És mégis megélnék a lengyel menekültek. Nem fényesen, de hát Istenem, ki él most, a tőkepénzeseken kívül fényesen?! Az ilyen csekély összegből való megélhetésnek kettős a titka. Először, mert a fejenkénti 70 fillért az *Aufbesserungs-Fondból* napi és fejenkénti 20 fillérral feljavítják, másodsoroly társadalmi jóléti intézmények alakultak a háboru idejére a menekültek számára, amelyek a szerény, vagy mondjuk a legszerényebb megélhetést mégis lehetővé teszik. Ilyen intézmények: a város különböző körleteiben felállított *Theestuben* (teaszobák), ahol 4 fillérért minden menekült kaphat reggel és este egy-egy adag tejes teát kenyérrel. A külön az ő számukra felállított *Volksküchén* (népkonyhákban) 20—44 fillérért ebédet kapnak. Gyermeküket külön *ovodákban* gondozzák. A csecsemőkről és anyákról a *Wöchnerinnen-Fürsorge*ban (gyermekágyasok gondozójában) gondoskodnak. Itt van helyük még azoknak az asszonyoknak is, akiknek még meg sem születtek a csecsemők, ahogy Bécsben mondják: die Ungeborenen. Ennek az intézménynek az élén egy angyali jószág, Bécsben közismert hölgy: Frau Annite Müller áll. Van azután *Armen-Ambulation für Flüchtlinge* (Szegények ambulációja menekültek részére.) De nemcsak az orvosi kezelés díjtalan, hanem a gyógyszereket is ingyen szolgáltatják ki azoknak, akik arra rászorulnak.

Mindezeket az intézményeket központilag igazgatják a *Zentralstelle der Fürsorge für die Flüchtlinge* aus Galizien u. der Bukovina. (Wien, II. Cirkusgasse 5.) Egy nagy négyemeletes épületben van ez. Az intézmény vezetője dr. Rudolf Schwarz-Hüller városi tanácsos, helyettesei von Rübner kerületi tanácsos és Lemberger, Armenrat (szegényügyi tanácsos.) Ezeknek a vezetése alatt azután néhány száz hivatalnok és önkéntes, jobbára magukból a menekültekből kikerült munkakerő dolgozik.

A Bécsbe kerülő menekültek már az álmában azt az utasítást kapják, hogy mindegyiknek szállást keressenek maguknak. A szálláspénzt a szállásadók egyenesen a központból kapják. Akinek megvan a szállása, az a Zentralstellen jelentkezik, ahol kellő igazolás után felveszik az ugynevezett *Kataster-Bogent*, amely feltünteti az illetőnek és családtagjainak a pontos nacionaléját. Erre megkapja a hadisegélyre vonatkozó utalványt, melynek az alapján megkapja két hétre előre azokat a bizonyos 70 filléreket.

Adakozzunk az ingyentejre!

A Zentralstelle épületében van a *Bekleidungs-Sektion* (felruházási osztály) és a *Vermissen-Bureau* (eltűntek irodája). Az előbbiben ruhát kaphatnak az arra rászorulók, az utóbbiban pedig bejelentik az eltűnt családtagokat, akiknek a hollétét ez az iroda puhatolja ki. Sajnos, nem nagy eredménynyel, mert mikor ott jártam, január 1-én, az eltűnteknek mindössze 8%-áról tudtak fölvilágosítást adni az érdekelteknek.

A Zentralstellén azután foglalkozási ágak szerint osztályozzák a menekülteket, külön-külön csoportba a hivatalnokokat, papokat és tanítókat, az ügyvédeket, a mérnöket és más értelmiségeket, a földbirtokosokat, a bank- és magántisztviselőket, végül a kereskedőket és iparosokat. Ezeknek az ügyes-bajes dolgait azontul más és más épületben intézik. Földmives-menekültek Bécsben nincsenek, azokat részint Csehországban, részint Tirolban helyezték el.

Akiknek a szülőföldje föl szabadul és ismét biztonságossá válik, azok vasuti szabadjegyet kapnak, amelyek a Máv. jóvoltából a magyar államvasutak hálózatain is érvényesek.

Nagyon sok az egyenruhában járó lengyel diák is Bécsben. A sapkájukon díszlő cserkoszoruról és az abban elhelyezett G., R. vagy Rg. (Gimn., reál vagy reálgimn.) betűkről könnyen felismerhetők. Miután ezek a lengyel diákok tanárostul menekültek az oroszok által megszállott lengyel területekről, Bécsben külön iskolákat nyitottak az ő számukra. Sok továbbá a plébániátlan lengyel pap, akik nyáj nélküli pásztorokként sodródtak bele a világváros forgatagába.

Egy szép napsütéses délután fogaskerekűvel a *Kahlenbergre* mentem. A vonaton találkoztam és megismerkedtem két ilyen lengyel menekült pappal. Mint e tájon ismeretlen hozzájuk csatlakoztam. Első utjuk a kahlenbergi egyszerű és rendkívül izléses templomba vezetett. Maga a templom, mely a XIV. században épült, tele van lengyel vonatkozással. Van egy *Szobieszky*-kápolnája, melyben a hős lengyel király a törökökkel való összecsapása előtt győzelemért imádkozott. A sekrestyében a Bécs-alatti lengyel-török összeütközésekről néhány helyzetkép.

Az egyik pap meg nem tudta állani, hogy föl ne lépjen a szószékre. Valami mély-séges fájdalom ült ki az arcára. Szomorú tekintetét végigjártatta az üres templomon. Bizonyára a világ minden tájaira szétszórt hiveire gondolt.

— Mikor hirdetheti újból nekik az Isten ígét?

Mikor?!....

Aztán fölmentünk a kórusra. S ha az egyik pap az előbb képzeletben prédikált, a másik most a valóságban orgonázott. Előbb ájtatos karácsonyi énekeket, majd a lengyel himnuszt. Elkézdünk énekelni. Ők lengyelül, én magyarul:

*Szent oltárodnál térdre hullva kérünk:
Szabad hazánkat, óh, add vissza nekünk!*

És térdre borultunk. És talán senkisen énekelte tisztább és őszintébb szívvvel Szilvesternapján mint mi hárman: a két lengyel pap meg én a bécsi Kahlenberg templomában.

Striegl F. József.